

สืบสานพระราชปณิธาน พลิกฟื้นผืนดินห่างไกล 'ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ' สู่ชุมชนเกษตรอินทรีย์

ท่ามกลางหุบเขาที่เขียวจีของตำบลแม่ต๋อน อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก คลอเคล้าภูมิทัศน์สวยงามดั่งภาพเขียน ภายในฉากลึกแนวไพร ยังมีหมู่บ้านของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชื่อ 'เลอตอ' ซึ่งหมายถึงหินขนาดใหญ่ 2 ก้อนซ้อนกันอยู่ ทว่าภายใต้ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ยังคงเต็มไปด้วยความทุรกันดาร ผดุงกับประชาชนมีฐานะยากจน มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ อีกทั้งยังเป็นแหล่งปลูกฝิ่นเพียงไม่กี่แห่งที่ยังหลงเหลืออยู่ในประเทศไทย

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงตระหนักถึงความยากลำบากและปัญหาของประชาชนในพื้นที่บ้านเลอตอ ทรงเห็นว่าการแก้ไขปัญหาคือการปลูกฝิ่นด้วยวิธีการตัดต้นฝิ่นนั้นไม่ยั่งยืน จึงได้พระราชทานแนวทางในการพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืนให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ทรงเน้นการส่งเสริมการปลูกพืชเมืองหนาวและการฟื้นฟูป่าไม้ต้นน้ำลำธาร เพื่อให้ประชาชนมีรายได้ที่มั่นคงและเพียงพอต่อการดำรงชีพ

ด้วยเหตุนี้ มูลนิธิโครงการหลวงจึงได้จัดตั้ง 'ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ' ขึ้นในปี 2559 ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงลำดับที่ 39 ในพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งนอกจากจะมุ่งแก้ไขปัญหาคือการปลูกฝิ่นแล้วยังเป็นศูนย์การเรียนรู้และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญ ภายในศูนย์มีการปลูกพืช ผัก และไม้ผลเมืองหนาวนานาชนิด ซึ่งได้รับความสนใจจากประชาชนและนักศึกษาเข้ามาเยี่ยมชม ศึกษา และเรียนรู้

เพื่อสืบสานต่อรอยพระราชนิพนธ์การพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูงในพื้นที่โครงการหลวง นายสมบุญ อัจฉรินทร์ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 ได้กล่าวว่า 'ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ' ถือเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงลำดับสุดท้ายในสมัยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และยังเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแห่งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีพระราชปณิธานของการสืบสาน รักษา ต่อยอดงานโครงการหลวงต่อไป

ในปี พ.ศ. 2560 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 กรมพัฒนาที่ดิน ได้มอบหมายให้ศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวงเป็น

หน่วยงานหลักในการเข้าพัฒนาพื้นที่ เริ่มจากการสำรวจ จำแนกและวางแผนการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับการปลูกพืชชนิดต่างๆ ในพื้นที่โครงการ จนนำมาสู่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การก่อสร้างระบบส่งน้ำชลประทาน ก่อสร้างเส้นทางลำเลียงภูเขา และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก การปรับปรุงและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินได้แก่ การเก็บตักอย่างดินในพื้นที่มาวิเคราะห์ รวมถึงการนำผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน ได้แก่ ปุ๋ยโดโลไมท์ ฟอสฟอรัส รวมทั้งการผลิตปุ๋ยหมัก พด. เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังมีงานเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน และกิจกรรมส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ของกรมพัฒนาที่ดินสู่เกษตรกรและสมาชิกโครงการหลวงในพื้นที่

"ตลอดระยะเวลากว่า 7 ปี นำมาสู่ผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ

ปัจจุบันไม่พบการปลูกฝิ่นในพื้นที่ดังกล่าว พื้นที่เขาดินได้รับการปรับเปลี่ยนพื้นที่สีเขียว ชุมชนพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

"นอกจากนี้ ยังมีแผนขยายพื้นที่ต้นแบบไปสู่พื้นที่ใกล้เคียง ร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวง โดยจะส่งเสริมพื้นที่ว่างเปล่าที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือทำการเกษตรไม่ได้ เข้ามาศึกษาหาความรู้ และวิธีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยอาศัยความรู้ เทคโนโลยี และผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดินมาดำเนินการ ให้ชุมชนได้มีอาชีพ สามารถสร้างรายได้ เพื่อสนองพระราชดำริในการสืบสาน รักษา ต่อยอดตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ในการพัฒนาการเกษตรบนพื้นที่สูงให้เกิดประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน" นายสมบุญ ทั้งท้าย